

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

РОБОЧА ПРОГРАМА

Назва освітньої компоненти	Курсова робота зі страхування
Код та назва спеціальності	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Назва освітньої програми	Управління фінансами, банківська справа та страхування
Рівень освіти	перший (бакалаврський)
Форма навчання	Денна / заочна
Семестр	6
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма підсумкового контролю	екзамен
Розробник програми	Стешенко Олена Дамирівна к.е.н., доцент доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту

Харків - 2025

ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування»

Обов'язкова : цикл професійної підготовки

Курс: 3 / Семестр: 6

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Стешенко Олена Дамирівна, к.е.н, доцент

Профайл викладача – <https://kart.edu.ua/staff/steshenko-od>

Контактна інформація - steshenkoed@kart.edu.ua

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу – <http://rasp.kart.edu.ua>

Сторінка курсу в MOODLE - <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=15366>

МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Метою є формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо застосування конкретних механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній в умовах ринкової економіки.

Основними завданнями освітньої компоненти є:

- з'ясуванні об'єктивної необхідності, сутності, функцій, принципів і ролі страхування;
- висвітленні організації та шляхів розвитку страхового ринку та державного регулювання страхової діяльності;
- розгляді умов особистого, майнового страхування, страхування відповідальності, перестраховування з позицій вітчизняного та зарубіжного досвіду;
- вивченні особливостей та шляхів удосконалення фінансової діяльності страховиків

КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондовий ринок або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

заплановані загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями у сфері страхування.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема досліджувати тенденції розвитку страхування за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу.
- ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК12. Здатність працювати автономно.
- ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

та спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економік иза допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища
- СК02 Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- СК03. Здатність до діагностики стану фінансової надійності страхових компаній.
- СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері регулювання страхового ринку.
- СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
- СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації у сфері страхування.
- СК10 Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

заплановані результати навчання (ПР):

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем
- ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури
- ПР04. Знати механізм функціонування страхування, у т.ч. розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фондові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні

ПР19. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (**soft skills**): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод самопрезентації).

ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Знання здобуті в процесі вивчення дисциплін за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти – ОК «Вступ до фаху», ОК «Фінанси», ОК «Мікроекономіка».

ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Освітні компоненти підготовки за ОС «бакалавр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»: ОК «Ризикологія», ОК «Соціальне страхування», ОК «Фінансовий ринок»

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Кожна тема побудована так, щоб активізувати пізнавальну діяльність здобувача вищої освіти. Велика увага на лекційних та практичних заняттях приділена ключовим елементам механізму взаємовідносин між страхувальником і страховиком з акцентом на дії й інтереси першого.

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування. Сутність страхування. Функції страхування. Сфера застосування страхування. Принципи страхування: страховий інтерес, відшкодування втрат у межах збитків.

Тема 2. Класифікація страхування. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки.

Тема 3. Страховий ринок. Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку в Україні.

Тема 4. Фінансові основи страхової діяльності. Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги.

Тема 5. Страхові ризики та їх оцінка. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому страхуванні. Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування.

Тема 6. Страхування майна. Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти й об'єкти страхування, можливі події, порядок укладення договорів, умови відшкодування збитків. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.

Тема 7. Особове страхування. Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Ощадне страхування. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті, військовослужбовців та працівників ризикових професій. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.

Тема 8. Страхування відповідальності. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту. Страхування відповідальності за неповернення кредитів. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля

Тема 9. Перестраховання і співстраховання. Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку. суб'єкти перестраховання. Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Порівняльний аналіз методів перестраховання. Форми проведення перестраховальних операцій. Співстраховання й механізм його застосування.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Вид: курсова робота

Курсова робота виконується відповідно до методичних вказівок за посиланням: <http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/7159>

Вимоги: Оформлення курсової роботи здійснюється відповідно до чинних вимог нормо-контролю в університеті, деталізованих у рамках відповідного методичного посібника та вказівок до виконання курсової роботи з даної освітньої компоненти. Обсяг пояснювальної записки має не перевищувати 30 сторінок формату А4.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу УкрДУЗТ (<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/polozhennja-pro-oopnova-redakcija-2024.pdf>)

При викладанні освітньої компоненти для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари-дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання. Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз ситуації з виявленням реальної соціальної проблеми, яка може не мати однозначного вирішення.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Формою підсумкового контролю є екзамен. Форма проведення семестрового екзамену – електронне тестування. При проведенні підсумкового контролю у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в базі електронних курсів системи дистанційного навчання Moodle для перевірки знань здобувачі освіти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

«Відмінно» (А, 90-100 балів) – заслуговує студент, який успішно виконав курсову роботу та під час захисту дає логічно побудовані, послідовні, обґрунтовані відповіді на поставлені запитання; уміло використовує аналіз та влучно підбирає критерії для порівняння загально-теоретичних понять. Вільно володіє термінологією при характеристиці різноманітних понять, уміє виділяти й оцінювати корінні проблеми у сфері страхової діяльності.

«Добре» (В, 82-89, дуже добре; С, 75-81, добре) – заслуговує студент, який володіє повним обсягом знань відповідно до навчальної програми, але припускається неточності у відповіді; не завжди може аргументувати та

захистити висловлені ним думки й положення; має певні навички аналітичної діяльності, але не завжди може використати їх у відповіді; опрацював усі рекомендовані джерела, але недостатньо оперує ними; використовує для відповіді положення тільки окремих наукових праць; припускається окремих непринципових помилок при відповіді.

«Задовільно» (D, 68-74, задовільно; E, 61-67, достатньо) – заслуговує студент, який виявив знання не менше $\frac{2}{3}$ (70 %) навчального матеріалу, але має низький рівень навичок аналітичної роботи, не завжди може використати отриману інформацію при розгляді загальнотеоретичних проблем; має недостатні навички систематизації та узагальнення матеріалу; виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності, але припускається помилок у відповіді.

«Незадовільно» (FX, 35-60, незадовільно) – виставляється студенту, який виявив істотні прогалини у знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні кваліфікаційних завдань і не може продовжити навчання без додаткових знань.

Критерії оцінювання	Розподіл балів
<ul style="list-style-type: none"> - глибоке розкриття досліджуваної теми; - відображення власної позиції щодо досліджуваної тематики; - використання сучасних статистичних та фактичних даних; - логічне та грамотне викладання матеріалу; - належне оформлення роботи; - вчасне представлення роботи на перевірку викладачів; 	до 75
Захист курсової роботи (аргументовані відповіді на питання викладача)	0-25
Підсумок	до 100

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в УкрДУЗТ (<https://kart.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/05/polozhennja-pro-oop-nova-redakcija-2024.pdf>) прозорість, неупередженість оцінювання досягнень студентів є одним із принципів забезпечення якості освітнього процесу

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Українського держаного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Основні заходи запобігання та виявлення академічного плагіату визначаються Положенням про організацію освітнього процесу Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennja-pro-oop-ukrdutzt-2021.pdf>

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

- 1 Особисте страхування як складова система страхового захисту населення.
- 2 Джерела формування портфеля майнового страхування та чинники поліпшення його якості.
- 3 Тенденції та перспективи розвитку страхування відповідальності.
- 4 Майнове страхування в Україні та перспективи його розвитку.
- 5 Страхування морського транспорту та напрями його удосконалення.
- 6 Страхування авіаційного транспорту та напрями його удосконалення.
- 7 Страхування залізничного транспорту та напрями його удосконалення.
- 8 Особливості управління ризиками автотранспортного страхування.
- 9 Медичне страхування громадян та перспективи його розвитку.
- 10 Економічна необхідність та значення комплексного страхового захисту підприємств.
- 11 Сучасний стан та перспективи розвитку автострахування в Україні.
- 12 Страхування сільськогосподарських культур: проблеми та перспективи.
- 13 Умови страхування фінансових ризиків.
- 14 Дослідження ринку добровільного пенсійного страхування України та його роль в забезпеченні соціального захисту населення.
- 15 Проблеми та перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в Україні.
- 16 Розвиток ринку страхування життя України у контексті підвищення якості життя і добробуту громадян.
- 17 Страхування майна від технічних ризиків та ризиків протиправних дій та напрями його удосконалення.
- 18 Страхування фінансово-кредитних ризиків та напрями його удосконалення.
- 19 Страхування відповідальності роботодавців та товаровиробників та напрями його удосконалення.
- 20 Страхування вантажів та напрями його удосконалення.
- 21 Страхування кредитного портфелю банку.
- 22 Стан розвитку страхування відповідальності роботодавців.
- 23 Тенденції розвитку страхування відповідальності товаровиробників.
- 24 Застосування особистих видів страхування в підприємницькій та кредитно-фінансовій сферах діяльності.
- 25 Процедури укладання договору страхування майна від вогню.

26. Страхування домашніх тварин.
27. Страхування майна юридичних осіб.
28. Туристичне страхування: проблеми і перспективи розвитку.
29. Страхування будівельно-монтажних ризиків.
30. Страхування фінансових ризиків.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Законодавство України з питань страхування.
- 2 Журавка О.С. Страхування: навчальний посібник / О.С. Журавка, А.Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.
- 3 Клапків Ю.М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку: монографія / Ю.М. Клапків Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.
- 4 Плиса В.Й. Страхування : підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. / В.Й. Плиса. Київ : Каравела, 2019. 512 с.
- 5 Стешенко О.Д. Страхові послуги: Навч. посібник. Харків: УкрДАЗТ, 2012. 186 с

Додаткова література:

6. Русул Л.В., Федішин М.П., Лаврук Н.А. Страхування: від теорії до практики: навчальний посібник Кам'янець-Подільський:: Аксіома, 2018. 288 с.
- 7 Страхування : практикум / укл. Брязкало А.Є., Гладчук О.М. Кучерівська С.С. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2020. 152 с
- 8 Страхові послуги: навч. посібник /Д.І. Дема, О.М.Віленчук, І.В. Дем'янюк; за заг. ред. Д.І. Деми. [2-е вид. перероб. та допов.]. К.: Алерта, 2013. – 526 с
- 9 Фінанси страхових організацій: у схемах і таблицях: навч. Посібник / укл. М.П. Федішин, Л.В. Попова, С.С. Кучерівська. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2023, 228 с.

Інтернет-ресурси та інформаційні платформи:

- 1 Репозиторій УкрДУЗТ URL: <http://lib.kart.edu.ua/>
- 2 Міністерство фінансів України URL: <https://mof.gov.ua/uk>
- 3 Верховна Рада України. Офіційний портал URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
- 4 Національний банк України (розділ «Страхування») URL: <https://bank.gov.ua/ua/insurance>
- 5 Ліга страхових організацій України (ЛІСОУ) URL: <https://lia.org.ua/>
- 6 «Форсмажор» / «ForsMI» URL: <https://formi.com.ua/>
- 7 Українська страхова асоціація (УСА) URL: <https://usa.ua/>

8 Deloitte Україна. Сектор фінансових послуг
<https://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/financial-services/articles/insurance.html>
9Forinsurer. Страхування в Україні URL: <http://forinsurer.com/>

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічне забезпечення. На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Moodle; Zoom; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@kart.edu.ua) на Office365.

Інформаційне забезпечення: конспект лекцій, електронна бібліотека навчальної літератури, презентації окремих тем, банк тестів, методичні вказівки до вивчення дисципліни для здобувачів

ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

Стешенко О.Д., доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту

ВНЕСЕННЯ ЗМІН

<i>Засідання кафедри ФОіА</i>	<i>Протокол №1 від 29.082025 р</i>	